

**UCHWAŁA NR PR.0007.32.2025
RADY MIASTA RUDA ŚLĄSKA**

z dnia 6 marca 2025 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Mieście Ruda Śląska na lata 2025-2030”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907 i 1940) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024r. poz. 1673)

**Rada Miasta Ruda Śląska
uchwała:**

§ 1. Przyjąć do realizacji „Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Mieście Ruda Śląska na lata 2025-2030”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Ruda Śląska.

§ 3. Traci moc uchwała nr PR.0007.20.2021 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 25 lutego 2021r. w sprawie przyjęcia „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Mieście Ruda Śląska na lata 2021 - 2025”.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Ruda Śląska

Arkadiusz Pilarz

Załącznik do uchwały Nr PR.0007.32.2025
Rady Miasta Ruda Śląska
z dnia 6 marca 2025 r.

RUDA Śląska

**Program Przeciwdziałania
Przemocy Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej
w Mieście Ruda Śląska
na lata 2025 – 2030**

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. PODSTAWY PRAWNE	5
II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	5
III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENIE MIASTA RUDA ŚLĄSKA	11
IV. REALIZATORZY PROGRAMU - CHARAKTERYSTYKA ZADAŃ	21
V. REALIZACJA PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY” - SPOSÓB DZIAŁANIA	27
VI. UZASADNIENIE REALIZACJI PROGRAMU	31
VII. ADRESACI PROGRAMU	31
VIII. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU, DZIAŁANIA I WSKAŹNIKI ...	32
IX. ZAKŁADANE EFEKTY	36
X. SPOSÓB MONITOROWANIA I SPRAWOZDAWCZOŚĆ	37
XI. FINANSOWANIE PROGRAMU	37
XII. PODSUMOWANIE	38
SPIS TABEL	39
SPIS WYKRESÓW	39

WPROWADZENIE

Prowadzone w Rudzie Śląskiej działania prewencyjne, interwencyjne oraz integracyjne wskazują, że na przestrzeni ostatnich kilku lat, rudzki system wsparcia osób zagrożonych przemocą lub dotkniętych przemocą uległ z jednej strony głębokiej profesjonalizacji, z drugiej zaś specjalizacji stanowisk, działań i priorytetów. Nabyta w tym czasie umiejętność rozpoznawania przez specjalistów i przedstawicieli instytucji/organizacji problemu przemocy w konkretnych rodzinach oraz ciągłe doskonalenie i dostosowywanie rozwiązań systemowych do potrzeb osób i rodzin, spowodowały, że oferta wsparcia osób zagrożonych lub dotkniętych przemocą jest coraz bardziej skuteczna i adekwatna.

Zgromadzone doświadczenia potwierdzają jednocześnie, że ponadsektorowa współpraca - oparta na wzajemnym uznaniu własnych kompetencji, szybkiej i bezpiecznej wymianie informacji oraz sprawnym współdziałaniu - pozwala na efektywniejsze wykorzystanie dostępnych zasobów, instrumentów oraz uprawnień poszczególnych służb i instytucji - zarówno na poziomie strategicznym, jak i indywidualnych przypadków. Istotą systemu przeciwdziałania i rozwiązywania problemu przemocy domowej powinna być kompleksowa i skoordynowana działalność interdyscyplinarna ukierunkowana na diagnozowaniu przyczyn przemocy i niwelowanie jej skutków.

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej miała na celu w szczególności odzwierciedlenie postanowień Konwencji stambulskiej w krajowych uregulowaniach prawnych. Konwencja stambulska definiuje przemoc domową jako „Wszelkie akty przemocy fizycznej, seksualnej, psychologicznej lub ekonomicznej zdarzające się w rodzinie lub gospodarstwie domowym, lub pomiędzy byłymi lub obecnymi małżonkami lub partnerami, niezależnie od tego, czy sprawca i ofiara dzielą miejsce zamieszkania czy też nie” natomiast przemoc wobec kobiet definiuje jako „Naruszenie praw człowieka oraz formę dyskryminacji kobiet, w tym wszelkie akty przemocy ze względu na płeć, które prowadzą lub mogą prowadzić do fizycznej, seksualnej, psychologicznej lub ekonomicznej szkody lub cierpienia kobiet, w tym również groźby takich aktów, sytuacji przymusu lub arbitralnego pozbawienia wolności, zarówno w życiu publicznym, jak i prywatnym”¹.

Należy nadmienić, że w dniu 13 lutego 2025r. została zmieniona definicja zgwałcenia. Zgodnie z art. 197 § 1 „Kto doprowadza inną osobę do obcowania płciowego przemocą, groźbą bezprawną, podstępem lub w inny sposób mimo braku jej zgody, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 15”. Zgodnie z art. 197 § 1a. „Tej samej karze podlega, kto doprowadza inną osobę do obcowania płciowego wykorzystując brak możliwości rozpoznania przez nią znaczenia czynu lub pokierowania swoim postępowaniem”.² Dotychczasowa definicja pochodziła z roku 1932.

Wszelkie nowe regulacje prawne zawarte w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej zostały wprowadzone dla zwiększenia skuteczności egzekwowania prawa do życia i zdrowia, poszanowania godności osobistej człowieka oraz w celu zapewnienia wszystkim osobom doznającym

¹ Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzona w Stambule dnia 11 maja 2011 r, artykuł 3

² kodeks karny, art. 197 § 1 i 1a

przemocy domowej właściwej i fachowej pomocy ze strony wszystkich instytucji powołanych do działania na ich rzecz.

Niniejszy Program wyznacza cele i kierunki działań gminy w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w perspektywie programowej obejmującej lata 2025-2030. Potrzeba aktualizacji Programu wynika z nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku.

Opracowany Program wpisuje się w założenia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ruda Śląska na lata 2015 - 2030” w zakresie planowania działań w kluczowych obszarach wsparcia społecznego, nawiązując również do ustaw: o przeciwdziałaniu przemocy domowej, o pomocy społecznej, o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej oraz o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Adresatami Programu są mieszkańcy Rudy Śląskiej - zarówno osoby doznające przemocy domowej lub zagrożone jej wystąpieniem, jak i osoby stosujące przemoc, a także ich najbliższe otoczenie (rodziny, w tym zarówno osoby dorosłe, jak i małoletnie). Działania kierowane są również do pracowników instytucji pomocowych z terenu Rudy Śląskiej, w tym przedstawicieli pomocy społecznej, służb mundurowych, ochrony zdrowia i oświaty oraz członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudzie Śląskiej, zawodowo zaangażowanych we wsparcie osób zagrożonych lub doznających przemocy domowej oraz - w zakresie oddziaływań edukacyjno-informacyjnych - do ogółu społeczności lokalnej.

I. PODSTAWY PRAWNE

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673).
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 Nr 209 poz. 1245).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, 1572).
4. Ustawa z dnia 19 lipca 2019r o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. 2019 poz. 1818).
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151).
6. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 - kodeks karny (Dz. U. z 2024 poz. 17, 1228, 1907, 1965).
7. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ruda Śląska na lata 2015 - 2030.
8. Uchwała Nr PR.0007.108.2023 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 31 sierpnia 2023r. w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego.

II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej w art. 2 ust. 1 definiuje przemoc domową jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej³.

Doznający przemocy domowej, zgodnie z ustawą, to osoby, które z uwagi na pokrewieństwo lub powinowactwo albo z uwagi na rodzaj relacji, znajdują się w kręgu osób doznających przemocy. Nieistotny przy tym jest fakt czy osoba doznająca przemocy domowej zamieszkuje wspólnie z osobą stosującą przemoc oraz czy nadal pozostają w związku. Krąg, o którym mowa stanowić mogą:

³ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni (np. rodzice, dziadkowie, pradiadkowie), zstępni (np. dzieci, wnuki, prawnuki), rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni.

Ponadto ustawa doprecyzowuje, iż osobą stosującą przemoc domową jest osoba **pełnoletnia**, która dopuszcza się przemocy domowej.

Definiuje też osobę **świadka przemocy domowej**. Jest nią osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub była świadkiem aktu przemocy domowej. Jednocześnie wprowadza zasadę, że małoletni będący świadkami przemocy z mocy prawa są uznani za osoby doznające przemocy domowej⁴.

Przemoc charakteryzuje się tym, że:

- **jest intencjonalna** - stanowi celowe, zamierzone działanie, ukierunkowane na drugiego człowieka. Ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie drugiej osoby,
- **siły są nierównoważne** - osoba stosująca przemoc domową ma przewagę nad osobą pokrzywdzoną: jest silniejsza fizycznie, psychicznie lub ma przewagę ekonomiczną. Tym przemoc różni się od konfliktu i agresji. Wykorzystanie siły i władzy, a tym samym przewagi w relacji w sposób, który jest krzywdzący dla innych osób jest elementem najbardziej znaczącym w przemocy domowej,
- **przewaga sił jest używana do naruszania praw i dóbr** - osoba stosująca przemoc domową wykorzystuje istniejącą lub stworzoną przez okoliczności asymetrię sił, władzy, która narusza podstawowe prawa i dobra człowieka, np. prawo do godności, szacunku czy nietykalności cielesnej,
- **powoduje cierpienie, ból i krzywdy moralne** - osoba stosująca przemoc domową naraża życie i zdrowie innej osoby na poważne szkody. u osoby doznającej przemocy domowej pojawia się bezradność i poczucie zależności.

⁴ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej

Wyróżnia się pięć podstawowych form przemocy:

Przemoc fizyczna	jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.
Przemoc psychiczna	zawiera w sobie przymus i groźby, m.in.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp.; Przemoc psychiczna jest trudna do udowodnienia ponieważ nie zostawia śladów na ciele, natomiast zostawia głębokie blizny często determinujące dalsze życie osoby, która jej doświadczyła.
Przemoc seksualna	polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, lub bez pytania jej o zgodę oraz gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. Do tego typu przemocy należy m. in.: wymuszanie pożycia, „obmacywanie”, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.
Przemoc ekonomiczna	wiąże się z celowym niszczeniem własności drugiej osoby, pozbawianiem jej środków finansowych lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane jej potrzeby, np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek bez zgody drugiej strony "na tzw. wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów i itp.
Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej	wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają.

zaniedbanie	<p>Naruszenie obowiązku opieki ze strony najbliższych</p> <ul style="list-style-type: none"> - niezapewnienie adekwatnego ubioru, niedożywienie, brak dbałości o higienę osobistą osoby zależnej, niezapewnienie opieki zdrowotnej, brak zapewnienia potrzeb edukacyjnych, brak zainteresowania ze strony rodziców / opiekunów,
--------------------	--

Tabela nr 1: Formy przemocy

Przemoc domowa w większości przypadków nie kończy się na jednorazowym zdarzeniu, przeważnie ma charakter długotrwały. Istnieje bardzo duże prawdopodobieństwo, że osoba, która raz dopuściła się przemocy zrobi to ponownie. Zachowania o charakterze przemocowym pojawiają się w pewnym schemacie tzw. cyklu przemocy, który składa się z trzech następujących po sobie faz:

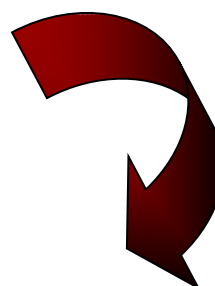
FAZA NARASTAJĄCEGO NAPIĘCIA

Osoba stosująca przemoc:

- wzrost napięcia i sytuacji konfliktowych,
- coraz częściej miewa napady złości i irytacji.

Osoba doświadczająca przemocy:

- podejmuje próby przeproszenia za swoje zachowanie, uspokajania,
- stara się jeszcze większą starannością wywiązywać ze swoich obowiązków i spełniać zachcianki drugiej strony.

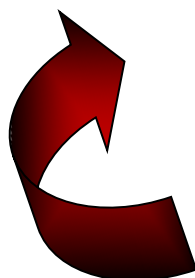
FAZA OSTREJ PRZEMOCY

Osoba stosująca przemoc:

- wybuch gniewu i agresji,
- przejmując rolę „kata”,
- traci kontrolę nad własnym zachowaniem.

Osoba doświadczająca przemocy:

- decyduje się wezwać pomoc, złożyć zeznania.

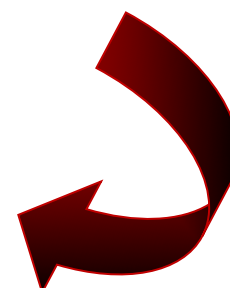
FAZA MIODOWEGO MIESIĄCA

Osoba stosująca przemoc:

- faza skruchy i okazywania miłości przez osobę stosującą przemoc,
- podejmowanie próby przeproszenia i obietnic zmiany zachowania,
- wyszukiwanie wytłumaczenia dla swojego zachowania.

Osoba doświadczająca przemocy:

- wierzy w zapewnienia osoby stosującej przemoc i wycofuje wcześniejsze zeznania.

Przemoc domowa jest niewątpliwie jednym z ważnych problemów społecznych, ponieważ wpływa bezpośrednio na sposób funkcjonowania osób i rodzin. Jest to wpływ destrukcyjny, który prowadzi do rozpadu czy dezintegracji rodziny. Ze statystyk wynika, że najczęściej to kobieta doświadcza przemocy, zaś mężczyzna jest osobą stosującą przemoc. Na przełomie kilku lat wzrosła liczba dzieci i młodzieży doświadczającej przemocy ze strony rodziców.

Z przeprowadzonych statystyk przez Centrum Praw Kobiet wynika, że co 40 sekund kobieta w Polsce doświadcza przemocy domowej. Ponad 400 Polek rocznie umiera w wyniku doświadczania przemocy. Co trzecia kobieta w Polsce doświadczała w swoim życiu przemocy ze strony mężczyzny - w co szóstym przypadku była to przemoc ze strony partnera, natomiast w co czwartym była to przemoc ze strony innego mężczyzny- krewnego, znajomego⁵.

Warto podkreślić, że 13 lutego 2025r. weszła w życie nowa definicja zgwałcenia. Zgodnie z art. 197 § 1 kodeksu karnego „Kto doprowadza inną osobę do obcowania płciowego przemocą, groźbą bezprawną, podstępem lub w inny sposób mimo braku jej zgody, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 15”. Zgodnie z art. 197 § 1a kodeksu karnego „Tej samej karze podlega, kto doprowadza inną osobę do obcowania płciowego wykorzystując brak możliwości rozpoznania przez nią znaczenia czynu lub pokierowania swoim postępowaniem”⁶.

Skutki przemocy nie ograniczają się jedynie do negatywnego wpływu na stan zdrowia i jakość życia kobiety. Równie ogromne są społeczne i ekonomiczne koszty przemocy. Wywołują one skutki w całym społeczeństwie, lecz to kobiety są nim najsilniej dotknięte. Mogą cierpieć z powodu izolacji, niezdolności do pracy, utraty zarobków oraz ograniczonej zdolności do opieki nad sobą i swoimi dziećmi. Destrukcyjne efekty tego zjawiska odczuwają zwłaszcza najmłodszy członkowie rodziny, którzy będąc świadkami przemocy stają się często również jej ofiarami. Dzieci obserwujące przemoc w środowisku domowym często borykają się z problemami emocjonalnymi i trudnościami w szkole. W dorosłym życiu natomiast częściej stają się osobami doświadczającymi przemocy lub sami dopuszczają się przemocy wobec partnerki/partnera. Oszacowanie rzeczywistej skali przemocy w rodzinie -tak na szczeblu globalnym, krajowym, jaki lokalnym - jest niezwykle trudne, bo wiele sytuacji „przemocowych” nie jest ujawnianych w statystykach. Wynika to przede wszystkim z faktu, że do przemocy dochodzi w środowisku zamkniętym, brakuje świadków, osoby doświadczające przemocy ze względu na uwarunkowania społeczne, lęk przed rozpadem w związku i strach przed zachowaniem osoby stosującej przemoc obawiają się podjęcia konkretnych kroków i zgłoszenia problemu. Pomoc osobom doświadczającym przemocy będzie skuteczna tylko przy interdyscyplinarnym działaniu służb i instytucji⁷.

Kodeks karny, a przemoc domowa.

Kwestia przemocy wobec osób najbliższych, w tym współmałżonka, dzieci, partnera życiowego, czy też osób zależnych znajduje także swoje odzwierciedlenie w Kodeksie Karnym. Poniżej

⁵ <https://cpk.org.pl/>

⁶ Kodeks karny art. 197 § 1 i 1a

⁷ j.w

przedstawiono niektóre uregulowania prawne, których naruszenie stanowi przestępstwo i podlega ściganiu:

- 1) Art. 207. § 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.
 - § 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.
 - § 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.
 - § 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1-2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 15.
- 2) Art. 191 § 1. Kto, stosując przemoc wobec osoby lub groźbę bezprawną, zmusza ją lub inną osobę do określonego działania, zaniechania lub znoszenia, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.
- 3) Art. 197. § 1. Kto doprowadza inną osobę do obcowania płciowego przemocą, groźbą bezprawną, podstępem lub w inny sposób mimo braku jej zgody, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 15.
 - § 2. Jeżeli sprawca, w sposób określony w § 1, doprowadza inną osobę do poddania się innej czynności seksualnej albo wykonania takiej czynności, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.
 - § 3. Jeżeli sprawca dopuszcza się zgwałcenia:
 - 1) wspólnie z inną osobą,
 - 2) wobec wstępnego, zstępnego, przysposobionego, przysposabiającego, brata lub siostry,
 - 3) postępując się bronią palną, nożem lub innym podobnie niebezpiecznym przedmiotem lub środkiem obezwładniającym albo działając w inny sposób bezpośrednio zagrażający życiu,
 - 4) wobec kobiety ciężarnej,
 - 5) utrwalając obraz lub dźwięk z przebiegu czynu, podlega karze pozbawienia wolności od lat 3 do 20.
 - § 4. Jeżeli sprawca dopuszcza się zgwałcenia wobec małoletniego poniżej lat 15 lub sprawca czynu określonego w § 1-3 działa ze szczególnym okrucieństwem lub następstwem tego czynu jest ciężki uszczerbek na zdrowiu, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 5 albo karze dożywotniego pozbawienia wolności⁸.

⁸ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENIE MIASTA RUDA ŚLĄSKA

Ruda Śląska jest miastem na prawach powiatu o powierzchni 78 tys. km². Miasto ma charakter policentryczny, składa się z 11 dzielnic. Doskonale rozwinięta infrastruktura techniczna łączy dzielnice w jeden organizm miejski. Ruda Śląska wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. liczyła 120 527 tys. Mieszkańców.

9

Na terenie Miasta Ruda Śląska funkcjonują następujące instytucje działające w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej:

1. Centrum Usług Społecznej w Rudzie Śląskiej
2. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Rudzie Śląskiej
3. Komenda Miejska Policji w Rudzie Śląskiej
4. Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej
5. Prokuratura Rejonowa w Rudzie Śląskiej
6. Straż Miejska w Rudzie Śląskiej
7. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rudzie Śląskiej
8. Urząd Miasta Ruda Śląska - Wydział Zarządzania Kryzysowego
9. Placówki Oświatowe funkcjonujące na terenie Rudy Śląskiej
10. Placówki Służby Zdrowia funkcjonujące na terenie Rudy Śląskiej
11. Organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie Rudy Śląskiej

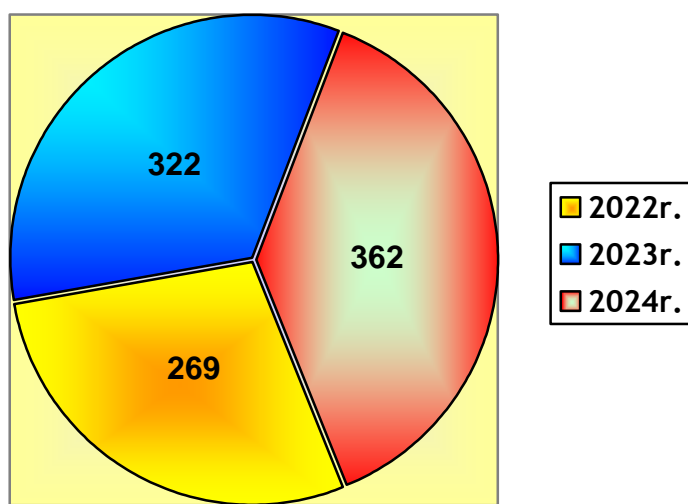
Charakterystyka zadań powyższych instytucji została opisana w rozdziale IV niniejszego programu.

⁹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Ruda_%C5%9A%C4%85ska

Diagnozę przemocy domowej w Rudzie Śląskiej oparto na danych pochodzących ze sprawozdań sporządzanych z realizacji działań w ramach „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w mieście Ruda Śląska” z ostatnich 3 lat.

1. Ogólna liczba procedur „Niebieskie Karty” oraz instytucje wszczynające procedurę

Liczba procedur "Niebieskie Karty" realizowana w poszczególnych latach

Wykres nr 1 Liczba procedur „Niebieskie Karty” realizowana w poszczególnych latach

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudzie Śląskiej)

Powyższy wykres przedstawia liczbę procedur „Niebieskie Karty”, które były prowadzone w latach 2022 - 2024. Są to procedury wszczęte w danym roku jak również procedury, które nie zostały zakończone w roku w którym zostały wszczęte. Długość trwania procedury „Niebieskie Karty” jest zawsze zrelatywizowana i zależna od indywidualnej sytuacji rodziny objętej procedurą Zauważalny jest mały wzrost prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”.

Instytucja wszczynająca procedurę „Niebieskie Karty”	2022r	2023r	2024r
Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej	46	63	57
Policja	67	81	79

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Rudzie Śląskiej	25	23	38
Placówka oświatowa	19	22	44
Placówka służby zdrowia	8	14	13
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rudzie Śląskiej	1	0	0
Instytucje spoza Rudy Śląskiej	9	16	9

Tabela nr 2 Ilość wszczętych procedur „Niebieskie Karty” przez przedstawicieli uprawnionych instytucji danym roku

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudzie Śląskiej)

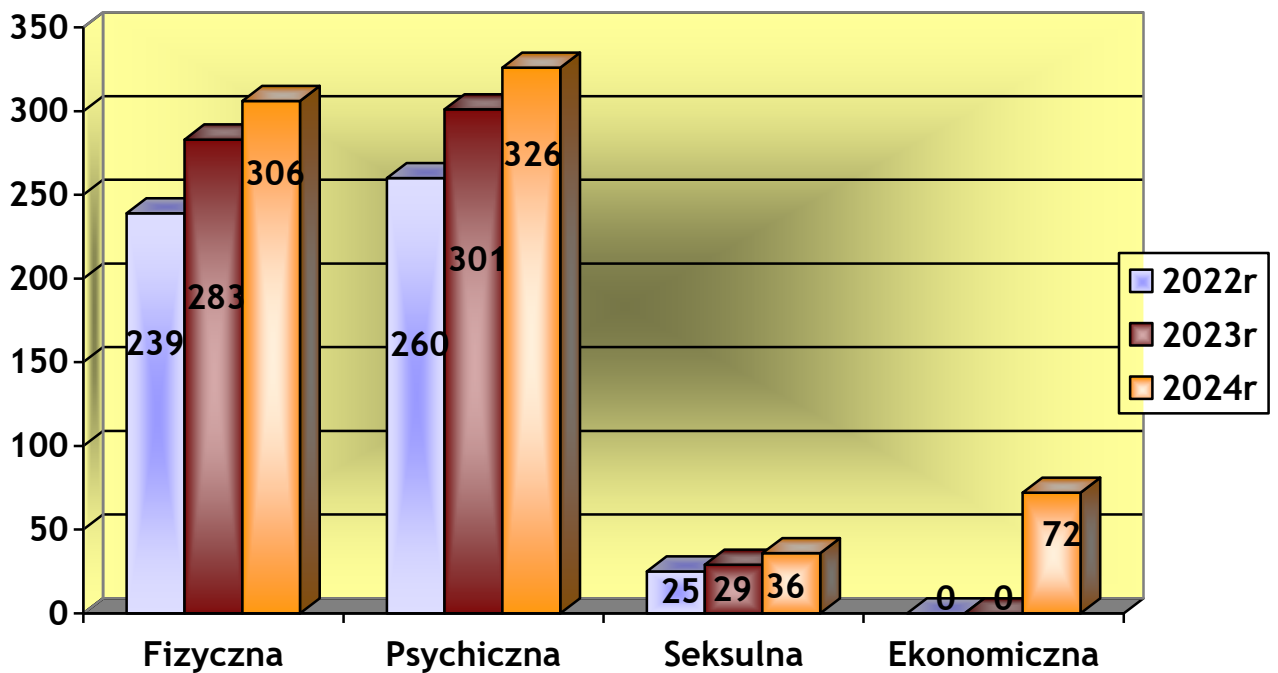
Powyżej przedstawiono zestawienie obrazujące ilość wszczętych procedur „Niebieskie Karty” przez przedstawicieli uprawnionych instytucji. Zdecydowana większość procedur została wszczęta przez przedstawicieli Policji oraz Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej.

Na podstawie ostatnich 3 lat można zauważyć wzrost wszczętych procedur „Niebieskie Karty” zarówno przez przedstawicieli oświaty jak i służby zdrowia.

2. Rodzaj przemocy występujący w prowadzonych procedurach „Niebieskie Karty”

Do czasu wprowadzenia nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, rozróżniano trzy formy przemocy: fizyczna, psychiczna i seksualna. Ze względu na fakt współwystępowania przemocy ekonomicznej z innymi jej formami oraz coraz częstsze jej stosowanie, ustawodawca rozszerzył zakres pojęciowy przemocy o czwartą jej formę, tj. przemoc ekonomiczną.

Formy Przemocy Domowej

Wykres nr 2 Formy przemocy domowej na terenie Miasta Ruda Śląska

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudzie Śląskiej)

Jak wynika z powyższych danych na terenie Rudy Śląskiej najwięcej osób doświadcza przemocy psychicznej, jednocześnie na dość wysokim poziomie utrzymuje się przemoc fizyczna. Przemoc seksualna jest na niskim poziomie, jednak niepokojący jest coroczny wzrost osób doświadczających tej formy przemocy. Powyżej przedstawiono zestawienie osób doświadczających przemocy ekonomicznej tylko w 2024r. gdyż przed nowelizacją ustawy nie rozróżniano takiej formy przemocy.

3. Problem przemocy domowej w poszczególnych dzielnicach Miasta

Z uwagi na zróżnicowaną liczbę mieszkańców dzielnic postanowiono zestawić ze sobą liczbę mieszkańców z ilością prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”. Liczbę prowadzonych procedur w celu odróżnienia, wyróżniono poprzez czerwony kolor tekstu.

Liczba mieszkańców dzielnicy / liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” z podziałem na dzielnice Rudy Śląskiej						
Dzielnice Rudy Śląskiej	2022r		2023r		2024r	
Ruda	20.489/61	0,30 %	20.140/73	0,36 %	19.897/96	0,48 %
Godula	9.853/19	0,19 %	9.695/25	0,26 %	9.545/32	0,34 %
Orzegów	6.958/11	0,16 %	6.855/14	0,2 %	6.723/16	0,24 %
Bykowina	14.171/26	0,18 %	13.943/29	0,21 %	13.689/35	0,05 %
Halemba	23.202/29	0,12 %	22.940/41	0,18 %	22.657/48	0,21 %
Kochłowice	12.155/19	0,16 %	12.127/18	0,15 %	11.989/23	0,19 %
Chebzie	836/0	0 %	812/0	0 %	805/1	0,12 %
Nowy Bytom	10.807/50	0,46 %	10.596/48	0,45 %	10.394/42	0,40 %
Wirek	15.719/39	0,25 %	15.490/52	0,34 %	15.160/41	0,27 %
Bielszowice	9.844/15	0,15 %	9.801/22	0,22 %	9.698/28	0,29 %

Tabela nr 3 Liczba mieszkańców dzielnicy / liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” z podziałem na dzielnice Rudy Śląskiej

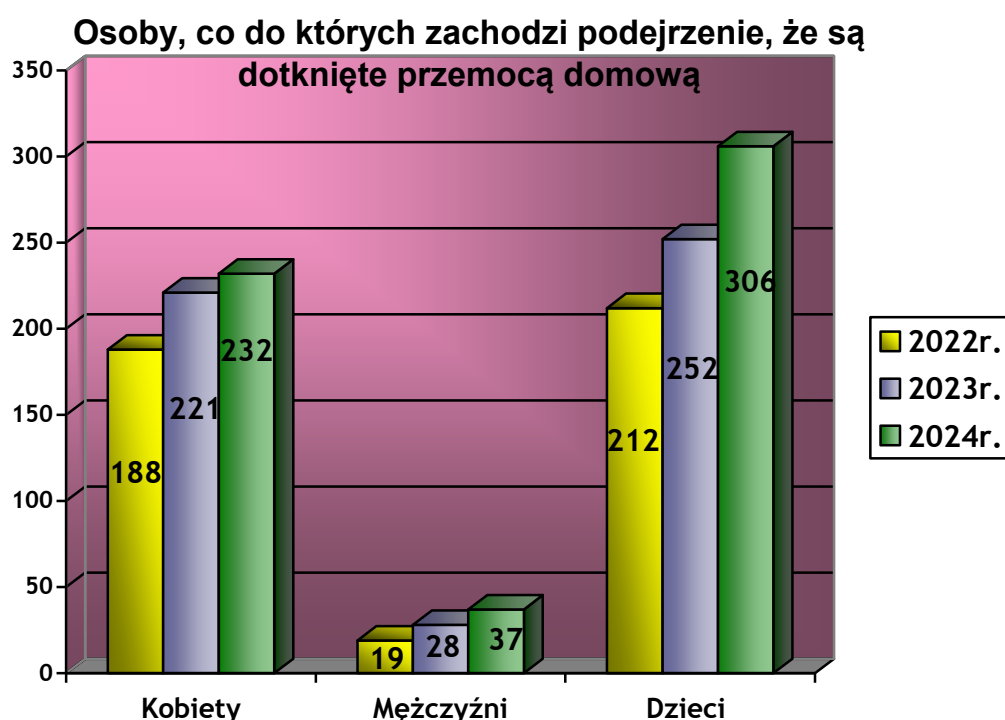
(źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudzie Śląskiej oraz dane Urzędu Miasta w Rudzie Śląskiej)

Na podstawie powyższej danych najwięcej procedur „Niebieskie Karty” realizowanych jest w dzielnicy Ruda (26,52% wszystkich procedur) oraz Halemba (13,26% wszystkich procedur). Analizując powyższe dane można stwierdzić, że najmniejsza liczba procedur „Niebieskie Karty” występuje w dzielnicy Chebzie (0,28% wszystkich procedur), Kochłowice(6,35% wszystkich procedur), Orzegów (4,42% wszystkich procedur), oraz Bielszowice (7,73 wszystkich procedur).

Analizując liczbę wszczętych procedur „Niebieskie Karty” pod względem liczby mieszkańców danej dzielnicy najmniejsza liczba procedur występuje w dzielnicy Bykowina, Chebzie, Kochłowice, natomiast najwyższa występuje w dzielnicach Ruda, Nowy Bytom, Godula.

Mają na uwadze przedstawione zestawienie należy stwierdzić, że w mieście Ruda Śląska analizowanym pod kątem liczby mieszkańców poszczególnych dzielnic, w stosunku do ilości prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” nie występuje zbieżność. Liczba mieszkańców nie wpływa proporcjonalnie na liczbę przypadków przemocy domowej. Można także zauważyć, że problem przemocy domowej pomimo, że dotyczy Miasta jako całości, to dominuje na określonych obszarach.

4. Liczbowe zestawienie osób dotkniętych przemocą domową oraz osób stosujących przemoc domową z uwzględnieniem płci

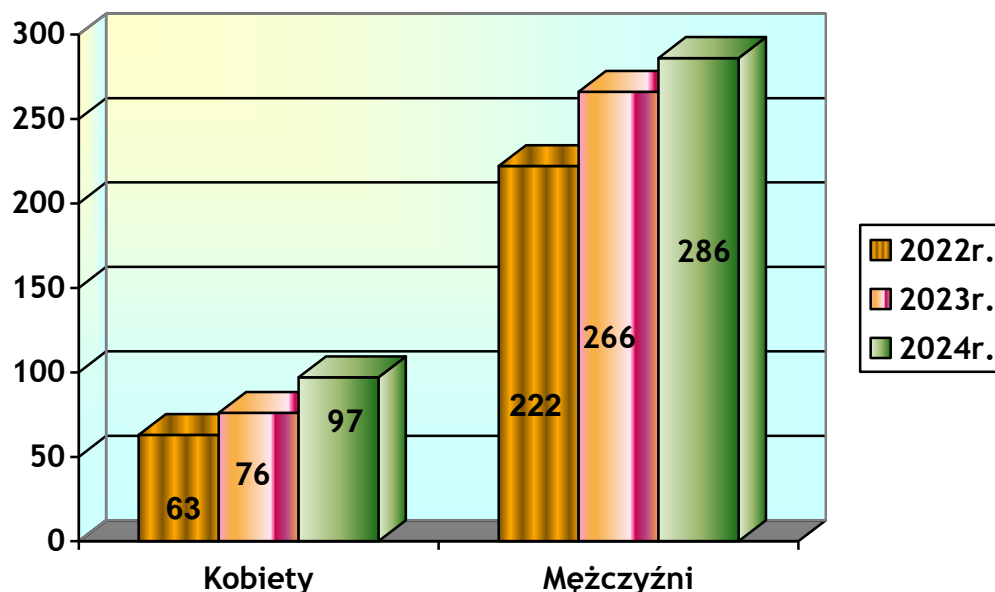

Wykres nr 3 Osoby co do których zachodzi podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową z podziałem na płeć

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudzie Śląskiej)

Z powyższych danych wynika, że przemocy domowej najczęściej doświadczają dzieci oraz kobiety. Z uwagi na zamiany w ustawie liczba ta w kolejnych latach może znacznie wzrosnąć z uwagi na fakt, iż małoletni będący świadkiem przemocy jest uznawany jako osoba doświadczająca przemocy domowej.

Osoby stosujące przemoc z podziałem na płeć

Wykres nr 4 Osoby stosujące przemoc domową z podziałem na płeć

(źródło: opracowania własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudzie Śląskiej)

W grupie osób stosujących przemoc dominują mężczyźni. Zarówno w przypadku mężczyzn jak i kobiet podejrzanych o stosowanie przemocy domowej zauważalny jest niewielki wzrost. Nie zmienia to jednak ogólnego obrazu statystycznego, w którym dominują mężczyźni jako osoby podejrzane o stosowanie przemocy domowej.

5. Zestawienie pokrewieństwa osób stosujących przemoc domową względem osób doświadczających przemocy domowej

Pierwsza z tabel ma charakter ogólny, przyjęto że dotyczy ona zarówno przemocy wobec osób dorosłych, jak również dzieci. Tabela druga odnosi się wyłącznie do przemocy wobec małoletnich i obrazuje, kto i w ilu przypadkach stosuje przemoc wobec dziecka.

Stosowanie przemocy domowej z podziałem na osoby najbliższe			
Stopień pokrewieństwa	2022r	2023r	2024r
Mąż	77	84	83
Żona	7	12	8
mąż i ojciec	27	34	43
matka i żona	1	3	5
Konkubent	53	44	49
konkubent i ojciec	12	14	21
Konkubina	2	4	3
Syn	16	18	10
inny członek rodziny**	13	16	17

** córka zięć, brat, siostra, wnuczka, teściowa, były konkubent, ciocia, były mąż.

Tabela 4 Stosowanie przemocy domowej z podziałem na osoby najbliższe

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudzie Śląskiej)

Stosowanie przemocy domowej przez osoby najbliższe wobec dziecka			
Stopień pokrewieństwa	2022r	2023r	2024r
Ojciec/ojczym	76	93	94
Matka	61	47	51
konkubent matki	3	13	49
matka i konkubent	3	2	10
Rodzice	8	9	19
dziadek i babcia	2	6	4

Tabela 5 Stosowanie przemocy domowej przez osoby najbliższe wobec dziecka

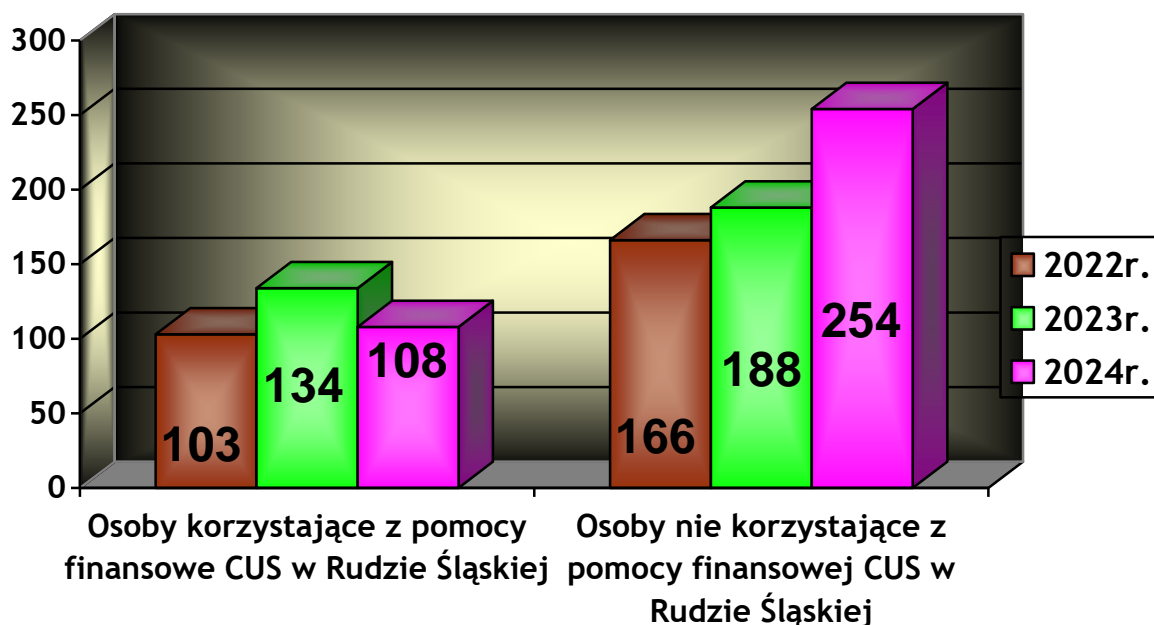
(źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudzie Śląskiej)

W oparciu o przedstawione zestawienia można jednoznacznie stwierdzić, że w zdecydowanej większości jako osoby stosujące przemoc wskazywane są osoby najbliższe płci męskiej, zarówno mężowie, jak i konkubenci, a także ojcowie w stosunku do małoletnich.

6. Sytuacja materialna rodzin, a przemoc domowa

Poniżej przedstawiono w jaki sposób liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” koreluje z sytuacją materialną rodzin. Przyjęto, że rodzina w dobrej sytuacji ekonomicznej, nie jest objęta pomocą w formie świadczeń pieniężnych w oparciu o ustawę o pomocy społecznej.

Podział prowadzonych procedur "Niebieskie Karty" z uwagi na sytuację materialną osób i rodzin

Wykres nr 5 Podział prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na sytuację materialną osób i rodzin

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudzie Śląskiej)

W oparciu o zebrane dane można wnioskować, że przemoc nie występuje wyłącznie w rodzinach borykających się z problemami finansowymi. Przemoc występuje zdecydowanie częściej w rodzinach nie kwalifikujących się do wsparcia finansowego pomocy społecznej, tzn. rodzinach nieznanymi pracownikowi socjalnemu. Mając na uwadze przedstawione dane należy stwierdzić, że przemoc domowa nie zależy od dóbr materialnych poszczególnych rodzin.

7. Problem alkoholowy w rodzinach dotkniętych przemocą domową

Przewaga wynikająca z siły fizycznej, płci, wieku, stanu zdrowia, czy też różnice światopoglądowe, kulturowe, społeczne, międzypokoleniowe stanowią czynniki wywołujące konflikty. Jednak konflikt to nie przemoc. Konflikt w niektórych sytuacjach potrafi być pozytywny, pozwala budować, tworzyć, czy udoskonalać. Oczywiście jest on też przyczyną zachowań przemocowych, czy też innych nadużyć. Wszelkie różnice w postrzeganiu świata stanowią tylko jedną z płaszczyzn powodujących zachowania konfliktowe prowadzące czasami do przemocy. Swoistym wyzwalaczem, zamieniającym błahe, nieistotne problemy, eskalując ich skalę do poziomu przemocy domowej jest alkohol. Uzależnienie od niego, a więc problem z zaprzestaniem picia powoduje, że wielu osobom czy rodzinom towarzyszy on nie tyle przez lata, co przez dekady. Dekady nadużywania alkoholu i przemocy domowej, współwystępujących ze sobą, wzajemnie się przeplatających.

Wykres nr 6 Problem alkoholowy w rodzinach dotkniętych przemocą domową

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudzie Śląskiej)

Zgodnie z tabelą przedstawioną powyżej w każdym następuje spadek liczby osób zarówno doświadczających przemocy jak i stosujących przemoc z problemem alkoholowym. Ważne jest, aby osoby stosujące przemoc domową podjęły się leczenia odwykowego, co mogłoby pozytywnie wpłynąć na zmianę ich zachowania.

IV. REALIZATORZY PROGRAMU - CHARAKTERYSTYKA ZADAŃ

Realizatorami systemu przeciwdziałania przemocy domowej są:

- 1) Zespół Interdyscyplinarny w Rudzie Śląskiej.
- 2) Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej.
- 3) Komenda Miejska Policji w Rudzie Śląskiej.
- 4) Prokuratura Rejonowa w Rudzie Śląskiej.
- 5) Urząd Miasta Ruda Śląska - Wydział Oświaty.
- 6) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rudzie Śląskiej.
- 7) Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Rudzie Śląskiej.
- 8) Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Rudzie Śląskiej.
- 9) Urząd Miasta Ruda Śląska - Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych.
- 10) Straż Miejska w Rudzie Śląskiej.
- 11) Urząd Miasta Ruda Śląska - Wydział Zarządzania Kryzysowego.
- 12) Organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie Rudy Śląskiej.

Koordinatorem realizacji niniejszego programu jest Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej.

Ad. 1) Zespół Interdyscyplinarny

Rada Miasta Ruda Śląska w dniu 31 sierpnia 2023 roku przyjęła uchwałę w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudzie Śląskiej. W oparciu o przyjętą uchwałę Prezydent Miasta Ruda Śląska zarządzeniem z dnia 21 września 2023 roku powołał w skład Zespołu Interdyscyplinarnego 13 członków będących przedstawicielami:

- Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej - 2 osoby,
- Komendy Miejskiej Policji w Rudzie Śląskiej - 1 osoba,
- Prokuratury Rejonowej w Rudzie Śląskiej - 1 osoba,
- Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej - Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej -1 osoba,
- Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Rudzie Śląskiej -1 osoba,
- Urzędu Miasta w Rudzie Śląskiej - Wydział Zarządzania Kryzysowego -1 osoba,
- Urzędu Miasta w Rudzie Śląskiej - Wydział Oświaty -1 osoba,
- Urzędu Miasta w Rudzie Śląskiej - Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych -1 osoba,
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rudzie Śląskiej -1 osoba,
- Straży Miejskiej w Rudzie Śląskiej -1 osoba,
- Szpitala Miejskiego w Rudzie Śląskiej -1 osoba,
- organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie Rudy Śląskiej -1 osoba.

Na pierwszym posiedzeniu Zespołu Interdyscyplinarnego został wyłoniony poprzez głosowanie Przewodniczący Zespołu oraz jego Zastępca. Do ich zadań zgodnie z ustawą należy kierowanie i organizacja pracy zespołu oraz reprezentowanie zespołu na zewnątrz.

Zespół Interdyscyplinarny funkcjonuje w oparciu o „Regulamin określającego szczegółowe warunki funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego oraz tryb i sposób powoływania grup diagnostyczno - pomocowych”.

Do kompetencji Zespołu Interdyscyplinarnego należą w szczególności: diagnozowanie problemu przemocy domowej w Mieście; inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom; inicjowanie działań wobec osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową; rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w mieście; monitorowanie realizacji procedur „Niebieskie Karty”; informowanie i przekazywanie dokumentacji związanej z prowadzoną procedurą „Niebieskie Karty” do Zespołu właściwego z uwagi na miejsce zamieszkania osób, wobec których procedura jest prowadzona. Ponadto do kompetencji Zespołu należy kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym lub programie psychologiczno - terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową; składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, związanego z uchylaniem się od udziału w wymienionych programach; podejmowanie czynności w stosunku do stosujących przemoc domową funkcjonariuszy Policji oraz żołnierzy Żandarmerii Wojskowej, obejmujących przekazywanie informacji do właściwego komendanta jednostki Policji lub Żandarmerii Wojskowej - o złożeniu wniosku o wykroczeniu, a także informowanie Komendy Wojewódzkiej Policji w przypadku wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” wobec osoby posiadającej broń palną. Zespół Interdyscyplinarny w Rudzie Śląskiej powołuje grupy diagnostyczno - pomocowe oraz monitoruje realizowane przez nie zadania. Zespół Interdyscyplinarny jest ciałem kolegialnym, podejmującym decyzję w oparciu o wiedzę i kompetencje przedstawicieli różnych instytucji wchodzących w jego skład. Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbywają się co najmniej raz na 2 miesiące.

Ad.2) Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej

Centrum Usług Społecznych jest koordynatorem realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2025.

Pracownicy socjalni, psychologowie, asystenci rodziny jak również koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej podejmują działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Podstawowym zadaniem pracowników socjalnych jest świadczenie pracy socjalnej na rzecz osób i rodzin wymagających pomocy i wsparcia, między innymi z uwagi na doznawanie przemocy domowej. Pracownicy Centrum w sytuacjach tego wymagających podejmują działania interwencyjne zapewniając bezpieczne schronienie, poprzez skierowanie osoby do specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy domowej. Pracownik socjalny wraz z funkcjonariuszem Policji obligatoryjnie wchodzi w skład grupy diagnostyczno - pomocowej, która ma na celu dokonanie diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem występowania przemocy domowej, jednocześnie informując o możliwości skorzystania z pomocy specjalistycznej w tym psychologicznej, pedagogicznej lub prawnej. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej w rodzinie

z dziećmi każdorazowo informowany jest Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich o sytuacji dziecka. Ponadto w przypadku stwierdzenia, iż w rodzinie występują problemy opiekuńczo - wychowawcze rodzina objęta jest intensywną pracą socjalną, wsparciem asystenta rodziny, rodzice kierowani są do udziału w zajęciach „szkoły dla rodziców” lub też innych zajęć podnoszących kompetencje rodzicielskie. W przypadkach, gdy zachowanie opiekunów dziecka zagraża jego zdrowiu, a nawet życiu zapewnia mu bezpieczeństwo w przestrzeni pieczy zastępczej. W odniesieniu do osób stosujących przemoc pracownik socjalny motywuje osoby do podjęcia leczenia odwykowego lub też udziału w programach korekcyjno - edukacyjnych lub psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową. Pracownik socjalny, asystent rodziny pozostaje w kontakcie z osobą doznającą przemocy, także po zakończeniu prowadzenia procedury „Niebieskie Karty”, monitorując sytuację osoby - w szczególności czy po jej zakończeniu ponownie nie dochodzi do aktów przemocy.

Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej prowadzi obsługę organizacyjną i finansową Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudzie Śląskiej. W ramach swoich zadań realizuje projekty o charakterze profilaktycznym, edukacyjnym czy wspierająco - pomocowym, których odbiorcami są osoby doznające przemocy, rodziny w których występuje bezradność opiekuńczo - wychowawcza, oraz dzieci z środowisk zagrożonych niedostosowaniem, m. In. takie jak „Działamy Razem”, „Bezpieczna Rodzina”, „Mądry Rodzic - szczęśliwe dziecko”. Projekty te są integralną częścią Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ruda Śląska na lata 2015 - 2030 i podlegają corocznej aktualizacji.

Ad.3) Komenda Miejska Policji w Rudzie Śląskiej

Do podstawowych zadań Policji należy ochrona życia, zdrowia, mienia oraz praw obywateli. Policja wykonuje swoje zadania poprzez patrolowanie ulic, reagowanie na zgłoszenia, prowadzenie postępowań, a także organizowanie akcji prewencyjnych i profilaktycznych. Jej działania opierają się na przestrzeganiu prawa i poszanowaniu praw człowieka.

Działalność Policji w kontekście przeciwdziałania przemocy domowej obejmuje szereg działań zapobiegawczych jak i interwencyjnych min.:

- reagowanie na wszelkie zgłoszenia związane z przemocą domową,
- prowadzenie dochodzenia w sprawach dotyczących przemocy domowej,
- zapewnienie ochrony osobom doznającym przemocy domowej poprzez udzielanie porad, pomocy w uzyskaniu schronienia oraz dostarczanie informacji na temat możliwych środków ochrony,
- wydawanie nakazu opuszczenia mieszkania i zakazu zbliżania się do osoby poszkodowanej,
- prowadzenie kampanii edukacyjnych i prewencyjnych mających na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat przemocy domowej oraz promowanie zdrowych relacji rodzinnych,
- podejmowanie współpracy z innymi instytucjami prowadzącymi zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,

Funkcjonariusz Policji - dzielnicowy obligatoryjnie wchodzi w skład grupy diagnostyczno - pomocowej, która ma na celu dokonanie diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem występowania przemocy domowej.

Ad.4) Prokuratura Rejonowa

Prokuratura Rejonowa w zakresie swoich kompetencji podejmuje działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy domowej, zgłaszanej zarówno przez osoby bezpośrednio dotknięte przemocą jak i przez instytucje, które w ramach swoich obowiązków winne reagować na ujawnianą przemoc domową. W oparciu o treść zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, po wstępnym zweryfikowaniu podanych okoliczności i zabezpieczeniu dowodów, następuje wszczęcie dochodzenia. Dochodzenie prowadzone jest przez policję pod nadzorem prokuratora, który czuwa nad prawidłowym gromadzeniem materiału dowodowego w sprawie i wyznacza dalszy bieg dochodzenia.

Ad.5) Urząd Miasta Ruda Śląska - Wydział Oświaty

Pedagog i psycholog szkolny, nauczyciel niejednokrotnie pierwsi zauważają lub interweniują w sprawach, gdzie osobą doświadczającą przemocy jest dziecko. Szkoła pełni nie tylko funkcję edukacyjną, ale także opiekuńczą i wychowawczą. Pracownik szkoły, przedszkola, gdy zaobserwuje lub uzyska informacje bezpośrednio od dziecka podejmuje decyzję o wdrożeniu procedury „Niebieskie Karty”. Jeszcze przed pierwszym spotkaniem grupy diagnostyczno - pomocowej pracownik oświaty informuje opiekuna prawnego dziecka o możliwości uzyskania pomocy specjalistycznej, między innymi: psychologicznej, prawnej, socjalnej. Powiadamia także Sąd Rodzinny lub gdy bezpieczeństwo małoletniego jest zagrożone Policję oraz Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej. Liczne programy prowadzone przez rudzkie placówki oświatowe stanowią źródło wiedzy o problemie, edukują oraz informują kiedy i gdzie należy szukać pomocy.

Ad.6) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rudzie Śląskiej

Jednym z poważniejszych problemów społecznych jest uzależnienie od alkoholu. Alkohol jest częstym powodem konfliktów rodzinnych, utraty pracy, czy też przemocy domowej. Pogłębiające się problemy rodzinne, towarzysząca jej przemoc często są konsekwencjami picia alkoholu. Alkoholizm nie jest jednak tylko traktowany w kategoriach problemu społecznego, jest także uważany za chorobę, którą można i należy leczyć na poziomie zarówno objawów somatycznych, jak również uwarunkowań psychologicznych. Picie alkoholu przez jednego członka rodziny wywołuje swoisty syndrom współuzależnienia u pozostałych osób, którzy również wymagają pomocy. Rolą przedstawicieli Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest informowanie, ale też udzielanie pomocy zarówno osobie nadużywającej alkoholu, jak również członkowi rodziny osoby uzależnionej. Pomoc polega na uświadomieniu rodzinie na jakim etapie znajduje się osoba uzależniona, możliwościach podjęcia leczenia oraz o prawnych możliwościach związanych ze skierowaniem wniosku o leczenie osoby uzależnionej bez jej zgody.

Ad.7) Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Rudzie Śląskiej

Ośrodek Interwencji Kryzysowej udziela pomocy psychologicznej, prawnej na rzecz osób i rodzin będących w różnych sytuacjach kryzysowych. Szczególnym rodzajem kryzysu w jakim mogą znajdować się osoby zgłaszające się do Ośrodka jest doznawanie przemocy domowej. W stosunku do osób doznających przemocy domowej prowadzone są działania o charakterze zarówno interwencyjnym rozumianym jako udzielenie natychmiastowej pomocy psychologicznej lub też zapewnienie schronienia, jak również długofalowym rozumianym jako poradnictwo specjalistyczne. Udzielana pomoc ma charakter indywidualny poprzez przeprowadzenie diagnozy sytuacji klienta, udzielenie wsparcia, wyciszenie emocji, wzmacnianie, odbudowanie poczucia własnej wartości, przygotowanie do podejmowania samodzielnych, racjonalnych decyzji. Pracownicy Ośrodka udzielają informacji o możliwościach uzyskania pomocy w instytucjach funkcjonujących na terenie Miasta. Ponadto oferuje formy pomocy o charakterze edukacyjnym i terapeutycznym poprzez udział w programach, np.: „grupa wsparcia dla kobiet doznających przemocy domowej”, grupa profilaktyczno - edukacyjna dla kobiet zagrożonych przemocą domową” lub „szkoła dla rodziców - wychowanie bez przemocy”.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Rudzie Śląskiej prowadzi zajęcia dla osób stosujących przemoc domową, realizowanych w ramach „Programu korekcyjno - edukacyjnego” oraz „Programu psychologiczno - terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową”. Celem głównym obu programów jest zaprzestanie stosowania przemocy domowej przez uczestników prowadzonych zajęć.

Ad.8) Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Rudzie Śląskiej

Znowelizowana ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej nadała małoletniemu świadkowi przemocy status osoby jej doznającej. W przypadku wszczęcia w rodzinie procedury „Niebieskie Karty” sytuacja dziecka wymaga szczególnej uwagi i zainteresowania. W takim przypadku osoba sporządzająca „część A - formularza Niebieskie Karty” informuje Sąd Rejonowy - Wydział Rodzinny i Nieletnich o podejrzeniu stosowania przemocy w rodzinie małoletniego. Źródłem wiedzy dla sądu jest informacja sporządzona przez kuratora na podstawie której podejmowane są decyzje dotyczące dobra dziecka. Rodzina może być objęta stałym nadzorem kuratora ds. rodzinnych i nieletnich, a na rodzica mogą być nałożone obowiązki, których realizację wspiera ale też kontroluje kurator zawodowy lub społeczny. Kurator wnioskuje do sądu o poszerzenie zakresu nałożonych obowiązków lub też w przypadku ustabilizowania sytuacji, zniesienie prowadzonych czynności nadzoru. W przypadku gdy w rodzinie objętej nadzorem wszczęta jest procedura „Niebieskie Karty” do pracy w grupie diagnostyczno - pomocowej zapraszany jest kurator zawodowy lub wskazany przez kierownika zespołu kuratorów, kurator społeczny.

Należy nadmienić, że osoba stosująca przemoc może zostać objęta dozorem kuratora ds. karnych.

Ad.9) Urząd Miasta Ruda Śląska - Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych

Szeroko rozumiana ochrona zdrowia obejmuje szpitale, pogotowie, przychodnie specjalistyczne, lekarzy pierwszego kontaktu, psychologów, terapeutów, czy też ratowników medycznych. Jej przedstawiciele udzielają pomocy osobom w różnym wieku, borykającym się z różnymi problemami zdrowotnymi. Często także spotykają się z przyczynami tych problemów i konsekwencjami sytuacji, które nie mają podłoża medycznego. W przypadku powzięcia przez pracownika służby zdrowia informacji o podejrzeniu wystąpienia przemocy domowej jest on zobowiązany wszcząć procedurę „Niebieskie Karty”. Zainicjowanie tego procesu stanowi początek działań interdyscyplinarnych mających na celu udzielenie osobie dalszej pomocy. Pracownik służby zdrowia w sytuacjach zetknięcia się z osobą doznającą przemocy w sytuacji tego wymagającej powinien poinformować o możliwości uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy. Takie zaświadczenie często stanowi istotny dowód w przypadku prowadzenia czynności procesowych w stosunku do osoby, która dopuściła się stosowania przemocy domowej.

Ad.10) Straż Miejska

Formacja służąca ochronie porządku publicznego. Do głównych zadań Straży Miejskiej należy między innymi dbanie o spokój i porządek w miejscach publicznych. Straż Miejska stanowi istotny element utrzymania szeroko rozumianego porządku publicznego. Nierzadko to strażnicy miejscy biorą udział w interwencjach wobec osób stosujących przemoc domową. Funkcjonariusze Straży Miejskiej w Rudzie Śląskiej posiadają wiedzę o problemach społecznych Miasta oraz wdrażanych mechanizmach profilaktycznych w szczególności dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej.

Ad.11) Urząd Miasta w Rudzie Śląskiej - Wydział Zarządzania Kryzysowego

Wydział prowadzi sprawy planowania, organizacji oraz koordynacji w zakresie przedsięwzięć dotyczących zarządzania kryzysowego, w tym zapobiega zagrożeniom życia i zdrowia mieszkańców Miasta. Wydział pełni całodobowe dyżury, przyjmując zgłoszenia o sytuacjach kryzysowych.

Ad.12) Organizacje pozarządowe

Stanowią istotny element samorządności i społeczeństwa obywatelskiego. Pełnią w nim funkcje - społeczne, polityczne oraz pomocowo - społeczne. Często działają niesablonowo wprowadzając swoistą wartość dodaną do istniejących lokalnie rozwiązań. W Rudzie Śląskiej są to między innymi usługi psychologiczne, terapeutyczne, kampanie informacyjne, czy warsztaty edukujące, których odbiorcami są osoby dotknięte przemocą domową lub też zagrożone jej doświadczaniem.

V. REALIZACJA PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY” - SPOSÓB DZIAŁANIA

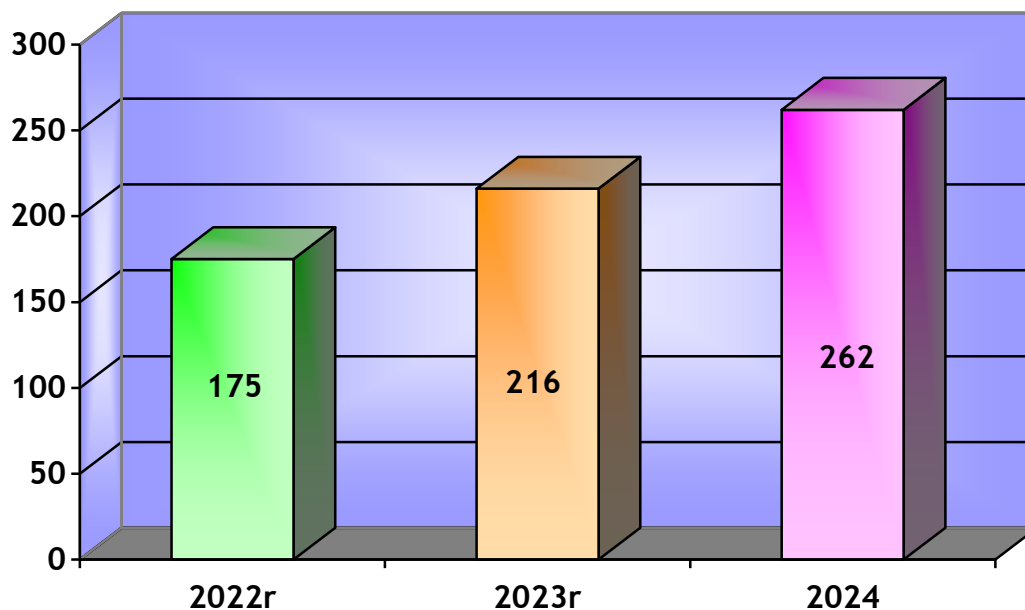
Realizacja działań w ramach procedury „Niebieskie Karty” ma charakter interdyscyplinarny. Sposób realizacji procedury określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Rozporządzenie reguluje między innymi: sposób postępowania, terminy w jakich konkretne czynności powinny się odbyć, nadaje kompetencje przedstawicielom poszczególnych instytucji powołanych do realizacji procedury, a także określa podstawowe wzory dokumentów.

W celu zapewnienia najwyższych standardów realizacji pomocy osobom dotkniętym przemocą domową w Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej funkcjonuje Punkt Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa. Pracownicy socjalni punktu uczestniczą w każdej grupie diagnostyczno - pomocowej powołanej przez Zespół Interdyscyplinarny. Specjalizacja w konkretnej dziedzinie pomocy społecznej oraz wieloletnie doświadczenie pozwalają na utrzymanie wysokiego poziomu świadczonej osobom i rodzinom pomocy. Doświadczenie pracowników socjalnych Punktu przekłada się to na sprawną realizację samej procedury „Niebieskie Karty”, a w szczególności na formułowanie skutecznych planów pomocy. Pracownicy Punktu współpracują z Zespołem Interdyscyplinarnym w Rudzie Śląskiej w ramach prowadzonych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy jak również zapewniają obsługę organizacyjno - techniczną Zespołu.

1. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”

Zgodnie z Ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta- A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych podejrzenia, stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej. Podejmowanie interwencji w środowisku w ramach procedury nie wymaga zgody osoby doznającej przemocy domowej ani osoby stosującej przemoc domową. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta- A” osobie doznającej przemocy domowej, a w przypadku osoby małoletniej, jej opiekunowi, przekazuje się formularz „Niebieska Karta-B” stanowiący pouczenie. Stanowi on zbiór informacji na temat przemocy domowej i dostępnych form pomocy na terenie miasta. Wypełniony formularz „Niebieska Karta- A” niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia wszczęcia procedury przekazuje się Zespołowi Interdyscyplinarnemu, który w terminie 3 dni powołuje grupę diagnostyczno- pomocową.

Liczba wszczętych procedur "Niebieskie Karty" w danym roku

Wykres nr 7 Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w danym roku

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudzie Śląskiej)

2. Grupy diagnostyczno - pomocowe

Grupa diagnostyczno pomocowa - powoływana jest w indywidualnym przypadku, gdy zachodzi podejrzenie występowania przemocy domowej. Zainicjowanie powołania grupy diagnostyczno - pomocowej następuje w momencie złożenia w siedzibie Zespołu Interdyscyplinarnego wypełnionej „części - A formularza Niebieskie Karty”. Na jego podstawie Zespół Interdyscyplinarny powołuje grupę diagnostyczno - pomocową. W skład grupy diagnostyczno - pomocowej wchodzi:

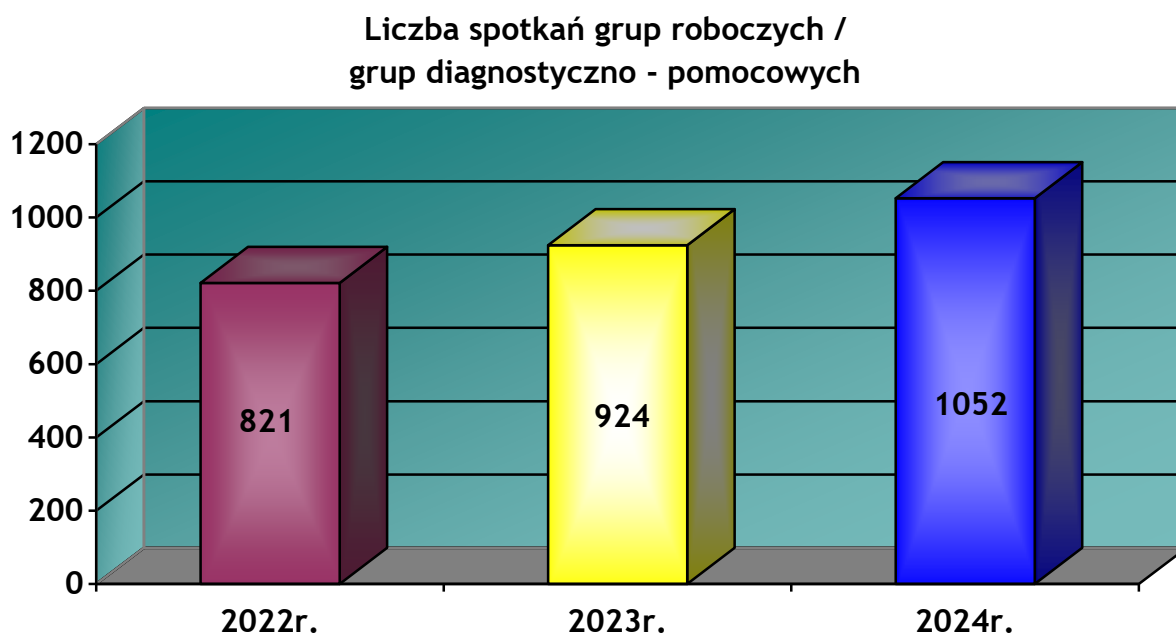
- pracownik socjalny;
- funkcjonariusz Policji.

Zgłoszenie występowania przemocy domowej poddawane jest wstępnej analizie, w szczególności pod kątem bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy. Grupa decyduje także o ewentualnym rozszerzeniu swojego składu o przedstawicieli instytucji pracujący na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny. Grupa może także odstąpić od dalszych działań, w przypadku gdy nie stwierdzi znamion przemocy domowej.

Do zadań grup diagnostyczno - pomocowych należy w szczególności:

- dokonanie oceny sytuacji osób doznających przemocy oraz osób stosujących przemoc domową,
- realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej,
- zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność,
- realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową; występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,
- występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń,
- monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”,
- informowanie przewodniczącego Zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Poniżej zestawienie liczby spotkań grup roboczych / grup diagnostyczno - pomocowych (nazewnictwo grupa robocza obowiązywała do 21.09.2023r.)

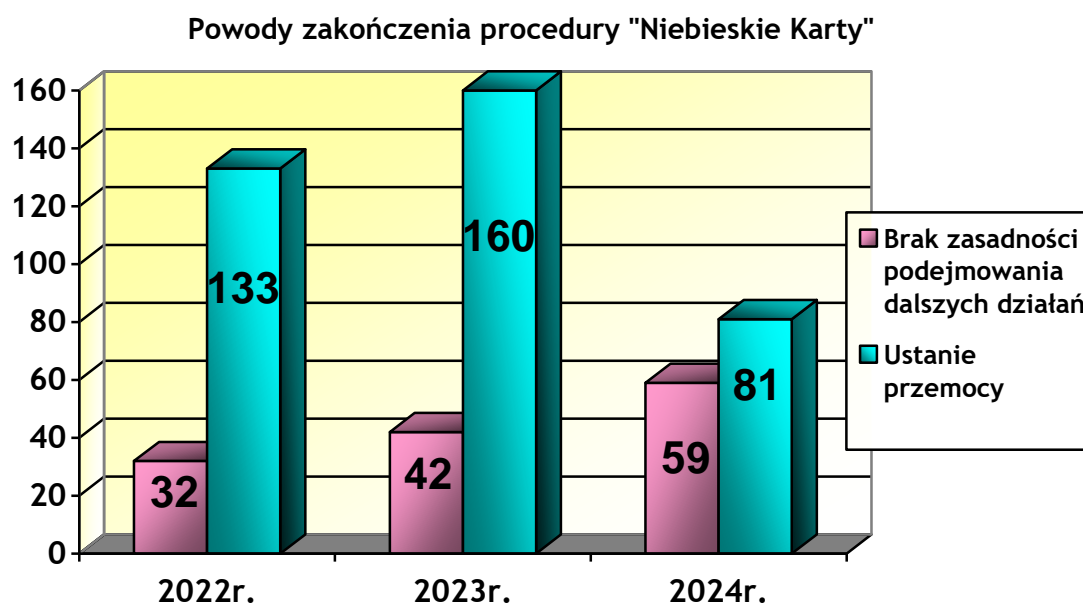

Wykres nr 8 Liczba spotkań grup roboczych/grup diagnostyczno - pomocowych

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudzie Śląskiej)

3. Zakończenie procedury „Niebieskie Karty”

Do kompetencji grupy diagnostyczno - pomocowej należy zakończenie prowadzenia procedury „Niebieskie Karty”. Zakończenie realizowanej procedury następuje z uwagi na uzasadnione przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej lub też rozstrzygnięto o braku zasadności podejmowania działań.

Wykres nr 9 Powody zakończenia procedury „Niebieskie Karty”

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudzie Śląskiej)

4. Monitorowanie

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej wprowadziła obowiązek monitorowania zakończonych procedur „Niebieskie Karty”. Okres monitorowania wynosi 9 miesięcy.

Działania monitorujące są prowadzone przez grupę diagnostyczno-pomocową i polegają w szczególności na analizie i ocenie sytuacji osób, wobec których była prowadzona procedura „Niebieskie Karty”, a rodzaj, formę oraz sposób ich realizacji określają członkowie grupy diagnostyczno-pomocowej.

VI. UZASADNIENIE REALIZACJI PROGRAMU

1. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
2. Przemoc jest zjawiskiem negatywnym, determinującym dalsze życie osób, które jej doświadczają.
3. Niezbędne jest podejmowanie działań, które będą wspierały osoby dotknięte przemocą.
4. Działania podejmowane na rzecz rodzin dotkniętych przemocą powinny mieć charakter interdyscyplinarny, a ich celem jest doprowadzenie do zaprzestania przemocy domowej.
5. Osoby doświadczające przemocy powinny mieć możliwość uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej, medycznej i socjalnej.
6. Na szczególną uwagę zasługują kobiety oraz dzieci doświadczające przemocy domowej.
7. Osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową powinny mieć możliwość dostępu do udziału w dedykowanych dla nich programach, a w przypadku występowania problemu alkoholowego do podjęcia leczenia odwykowego.
8. Osoby, które są zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy domowej nieustannie powinny zdobywać wiedzę i podnosić kompetencje, by ich działania mogły być skuteczne.

Niezbędne są działania profilaktyczne skierowane do mieszkańców Miasta w celu poszerzenia wiedzy na temat przemocy domowej.

VII. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do Mieszkańców Rudy Śląskiej:

- zagrożonych przemocą domową,
- dotkniętych przemocą domową,
- stosujących przemoc domową,
- będących świadkami przemocy domowej.

Równocześnie program skierowany jest do podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej w ramach prowadzonej profilaktyki i działań edukacyjnych.

VIII. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU, DZIAŁANIA I WSKAŹNIKI

Głównym celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025 - 2030 jest:

„ PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKU PRZEMOCY DOMOWEJ, OCHRONA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ DOMOWĄ ORAZ ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I SKUTECZNOŚCI PROFESJONALNEJ POMOCY”

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych.

Cele szczegółowe:

1. „INTERDYSCYPLINARNE PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ RODZINY DOTKNIĘTEJ ZJAWISKIEM PRZEMOCY DOMOWEJ”

Działania i wskaźniki:

1) Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudzie Śląskiej

- liczba posiedzeń Zespołu,
- liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w danym roku z podziałem na instytucje wskazane w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”,
- liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” w danym roku,

Realizatorzy działań: Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej, Zespół Interdyscyplinarny w Rudzie Śląskiej jak również podmioty, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu.

2) Działalność grup diagnostyczno - pomocowych w Rudzie Śląskiej

- liczba powołanych w danym roku grup diagnostyczno - pomocowych,
- liczba prowadzonych w danym roku grup diagnostyczno - pomocowych,
- liczba odbytych spotkań grup diagnostyczno - pomocowych,
- liczba spisanych formularzy „Niebieska Karta - C”
- liczba spisanych formularzy „Niebieskie Karty - D”
- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”,
- liczba osób wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”
- liczba osób co do których zachodzi podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową w tym:
 - kobiet,
 - mężczyzn,
 - dzieci

- liczba osób, co do których zachodzi podejrzenie, że stosującą przemoc domową objętych procedurą „Niebieskie Karty” w tym:
 - kobiet,
 - mężczyzn,

Realizatorzy działań: Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej, Zespół Interdyscyplinarny w Rudzie Śląskiej jak również podmioty, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu.

2. „ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI I DOSTĘPNOŚCI POMOCY DLA OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ”

Działania i wskaźniki:

1) Działania interwencyjne zapewniające bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy

- liczba osób skierowanych do specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej (z podziałem na kobiety, mężczyźni, dzieci),
- liczba przeprowadzonych interwencji m.in. w ramach art. 12a ustawy o pomocy społecznej,
- liczba dzieci umieszczonych u innej osoby najbliższej, niezamieszkałej wspólnie,
- liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej,
- liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Realizatorzy działań: Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej oraz inne podmioty, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu Interdyscyplinarnego.

2) Udzielenie pomocy psychologicznej osobom doznającym przemocy domowej (z podziałem na kobiety, mężczyźni, dzieci)

- liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa psychologicznego,
- liczba dzieci objętych pomocą w formie poradnictwa psychologicznego,
- liczba grup wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

Realizatorzy działań: Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Rudzie Śląskiej, Szpital Miejski w Rudzie Śląskiej, placówki Oświatowe funkcjonujące na terenie Rudy Śląskiej, organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie Rudy Śląskiej.

3) Udzielenie pomocy prawnej dla osób doznających przemocy domowej

- liczba osób objętych pomocą prawną,
- liczba porad prawnych udzielonych osobom doznającym przemocy domowej.

Realizatorzy działań: Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Rudzie Śląskiej

4) Udzielenie pomocy socjalnej dla osób doznających przemocy domowej

- liczba rodzin/osób objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin/osób objętych pomocą finansową zgodnie z ustawą o pomocy społecznej,
- liczba rodzin/osób objętych pomocą w formie asystenta rodziny.

Realizatorzy działań: Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej

5) Udzielenie pomocy mieszkaniowej osobom doznającym przemocy domowej

- liczba lokali przyznanych osobom doznającym przemocy domowej w drodze pierwszeństwa.

Realizatorzy działań: Urząd Miasta w Rudzie Śląskiej

3. „PROWADZENIE DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH, INFORMACYJNYCH, EDUKACYJNYCH W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ CELEM ZWIĘKSZENIA ŚWIADOMOŚCI MIESZKAŃCÓW MIASTA RUDA ŚLĄSKA”

Działania i wskaźniki:

1) Działania skierowane do Mieszkańców Miasta Ruda Śląska

- projekty realizowane w ramach działań profilaktycznych wpisujących się w „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ruda Śląska na lata 2015 - 2030”,
- liczba artykułów opublikowanych w prasie oraz Internecie,
- liczba kampanii społecznych,
- liczba ulotek oraz informatorów,
- liczba gablot, w których zamieszczono informacje dotyczące form pomocy oraz miejsc w których można uzyskać pomoc.

Realizatorzy działań: podmioty, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudzie Śląskiej

2) Zwiększenie wiedzy kobiet na temat przemocy domowej oraz możliwości uzyskania pomocy i wsparcia,

- liczba realizowanych programów edukacyjno - profilaktycznych,
- liczba kobiet uczestniczących w programach edukacyjno - profilaktycznych.

Realizatorzy działań: podmioty, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudzie Śląskiej

3) Działania edukacyjne dla dzieci, młodzieży oraz rodziców w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

- liczba spotkań organizowanych dla dzieci i młodzieży,
- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w spotkaniach,
- liczba spotkań organizowanych dla rodziców,
- liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach.

Realizatorzy działań: Placówki Oświatowe funkcjonujące na terenie Rudy Śląskiej, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Rudzie Śląskiej, Komenda Miejska Policji w Rudzie Śląskiej, organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie Rudy Śląskiej

4. „ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI ODDZIAŁYWAŃ WOBEC OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ”

Działania i wskaźniki:

1) Działania edukacyjne i motywacyjne dla osób stosujących przemoc domową

- liczba osób, wobec których podejmowano działania przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rudzie Śląskiej,
- liczba osób stosujących przemoc pozostających w indywidualnym kontakcie z psychologiem,
- liczba programów korekcyjno - edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc,
- liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno - edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową,
- liczba programów psychologiczno - terapeutycznych adresowanych dla osób stosujących przemoc domową,
- liczba osób uczestniczących w programie psychologiczno - terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
- liczba rodzin objętych nadzorem kuratora ds. rodzinnych i nieletnich w związku z występowaniem przemocy domowej
- liczba osób objęta dozorem kuratora ds. karnych w związku z stosowaniem przemocy domowej.

Realizatorzy działań: Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rudzie Śląskiej, Organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie Rudy Śląskiej, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Rudzie Śląskiej, Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Rudzie Śląskiej, Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej.

2) Działania Komendy Miejskiej Policji w Rudzie Śląskiej i Prokuratury Rejonowej w Rudzie Śląskiej prowadzone w oparciu o kodeks karny

- liczba interwencji Policji przeprowadzanych w związku z przemocą domową,
- liczba postępowań dotyczących przemocy domowej nadzorowanych przez Prokuraturę Rejonową w Rudzie Śląskiej:
 - liczba aktów oskarżenia, wniosków o dobrowolne poddanie się karze lub wniosków o warunkowe umorzenie postępowania,
 - liczba decyzji o umorzeniu postępowania,
 - liczba decyzji o odmowie wszczęcia dochodzenia,
- liczba zastosowanych środków zapobiegawczych:
 - liczba wydanych nakazów opuszczenia lokalu w tym liczba nakazów policyjnych i liczba nakazów prokuratorskich,
 - liczba osób objętych dozorem Policji,
 - liczba osób objętych dozorem Policji z zakazem kontaktowania się,
 - liczba postanowień o tymczasowym areszcie.

Realizatorzy działań: Prokuratura Rejonowa w Rudzie Śląskiej, Komenda Miejska Policji w Rudzie Śląskiej

5. „WZMOCNIENIE KOMPETENCJI OSÓB ŚWIADCZĄCYCH POMOC OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ DOMOWĄ”

Działania i wskaźniki:

- liczba szkoleń/konferencji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej,
- liczba osób uczestniczących w szkoleniach/konferencjach z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Realizatorzy działań: podmioty, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudzie Śląskiej

IX. ZAKŁADANE EFEKTY

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Rudzie Śląskiej na lata 2025-2030 zakłada:

- podniesienie świadomości społecznej oraz wiedzy o zjawisku przemocy domowej,
- zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa, pomocy i wsparcia,
- oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową,
- podniesienie kompetencji rozwijania i doskonalenia umiejętności osób realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

X. SPOSÓB MONITOROWANIA I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Koordynatorem Programu jest Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej, zaś za bezpośrednią realizację celów szczegółowych odpowiedzialne są instytucje realizujące statutowo działania w zakresie przeciwdziałania i rozwiązywania problemu przemocy domowej, w tym wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudzie Śląskiej.

Monitorowanie Programu odbywać się będzie na podstawie corocznego sprawozdania z wykonania zadań, w tym osiągniętych efektów, składanego Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego przez instytucje i organizacje powołane do przeciwdziałania przemocy domowej w Rudzie Śląskiej, w terminie do 15 lutego roku następnego po roku sprawozdawczym. Sprawozdanie będzie zawierało jako „wskaźnik monitorowania Programu” wartość dla poszczególnych wskaźników, uzyskanych w roku poprzedzającym prowadzony monitoring. W zależności od rodzaju wskaźnika dla poszczególnych działań pożądanymi jest bowiem wzrost, a dla innych spadek. Tak więc wartości za rok sprawozdawczy, zawsze będzie towarzyszyła wartość z roku wcześniejszego. Powyższe pozwoli na bieżącą ocenę realizacji poszczególnych celów szczegółowych oraz zawartych w nich działań, a także trendów i tendencji dla problemu społecznego jakim jest przemoc domowa.

Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudzie Śląskiej przedkłada Dyrektorowi Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej sprawozdanie z realizacji Programu w terminie do ostatniego dnia lutego roku następnego po roku sprawozdawczym.

Program jest dokumentem otwartym, może podlegać okresowym weryfikacjom, oraz niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się sytuacją społeczno - ekonomiczną oraz potrzebami Miasta.

XI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie realizowany w oparciu o środki pochodzące z budżetu Miasta, a także budżetu Państwa w zależności od sposobu finansowania poszczególnych instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej. Wszelkie działania ujęte w niniejszym programie będą wykonywane przez pracowników podmiotów i organizacji, w ramach posiadanych przez te instytucje etatów. Przewiduje się również aplikowanie o środki ze źródeł zewnętrznych (rządowych i unijnych), w szczególności w ramach programów ministerialnych (osłonowych) ukierunkowanych na przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu przemocy domowej.

XII. PODSUMOWANIE

Przemoc domowa może pojawić się w życiu każdego człowieka, bez względu na płeć, wiek, poziom wykształcenia czy status materialny. Przed wykorzystywaniem czy znęcaniem ze strony bliskich osób można się ustrzec między innymi poprzez wczesne reagowanie na pierwsze symptomy kryzysu. Z przemocy można wyjść, trzeba zwrócić się po pomoc do specjalistów i konsekwentnie realizować opracowaną wspólnie z nimi strategię powrotu do normalnego życia.

Efektywność działań na rzecz osób doświadczających przemocy domowej jest przejawem współpracy instytucji, którym bliska jest problematyka szeroko rozumianej przemocy. Pomoc osobom oraz rodzinom, które doznają przemocy domowej jest bardzo długim procesem, dlatego też musi charakteryzować się profesjonalizmem.

Bardzo ważną rolę odgrywają również organizacje działające na rzecz kobiet, zwłaszcza na rzecz kobiet doświadczających przemocy, skupiające się m.in. na poszanowaniu praw człowieka i godności kobiet, a jednocześnie realizujące specjalistyczną pomoc i wsparcie adekwatne do indywidualnej sytuacji osoby potrzebującej. Taki głos jest niezmiennie ważny w propagowaniu właściwych postaw społecznych niosących konsekwencje dla społecznej świadomości i umacniania wartości i szacunku międzyludzkiego.

Największą ogólnosiątkową kampanią społeczną przeciw przemocy kobiet jest ONE BILLION RISING, w Polsce nosi nazwę „Nazywam się Miliard”. To największa międzynarodowa akcja na rzecz przeciwdziałania przemocy ze względu na płeć, która co roku gromadzi uczestników w ponad 200 krajach, w tym również w Polsce. Od kilku lat Mieszkanki Rudy Śląskiej biorą aktywny udział w kampanii.

Realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025 - 2030 przyświecać będzie potrzeba pełnego zaangażowania i współpracy wszystkich instytucji, których efektem będzie podejmowanie oddziaływań zarówno na osobę doznającą, jak i stosującą przemoc.

SPIS TABEL

Tabela nr 1- Formy przemocy	8
Tabela nr 2- Ilość wszczętych procedur „Niebieskie Karty” przez przedstawicieli uprawnionych instytucji danym roku	13
Tabela nr 3- Liczba mieszkańców dzielnicy / liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” z podziałem na dzielnice Rudy Śląskiej	15
Tabela 4- Stosowanie przemocy domowej z podziałem na osoby najbliższe	18
Tabela 5- Stosowanie przemocy domowej przez osoby najbliższe wobec dziecka	18

SPIS WYKRESÓW

Wykres nr 1 Liczba procedur „Niebieskie Karty” realizowana w poszczególnych latach	12
Wykres nr 2 Formy przemocy domowej na terenie Miasta Ruda Śląska	14
Wykres nr 3 Osoby co do których zachodzi podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową z podziałem na płeć	16
Wykres nr 4 Osoby stosujące przemoc domową z podziałem na płeć	17
Wykres nr 5 Podział prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na sytuację materialną osób i rodzin	19
Wykres nr 6 Problem alkoholowy w rodzinach dotkniętych przemocą domową	20
Wykres nr 7 Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w danym roku	28
Wykres nr 8 Liczba spotkań grup roboczych/grup diagnostyczno - pomocowych	29
Wykres nr 9 Powody zakończenia procedury „Niebieskie Karty”	30